Archive of SID.ir

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۱/ شماره ۳ (پیاپی ۴۳)/ پائیز ۱۴۰۱
صفحه ۱۴۵ تا ۱۶۱

تاثیر حاکمیت شرکتی بر خوش بینی مدیران و قابلیت مقایسه صورت های مالی

سید خسرو امیری
دانشجو دکتری حسـابداری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
Amiri.univer@gmail.com

فرزین رضائی
دانشیار گروه حسابداری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران(نویسنده مسئول)
Farzin.rezaei@qiau.ac.ir

عبدالصمد خلعتبری لیماکی
استادیار گروه حسابداری، واحد رامسر، دانشگاه آزاد اسلامی، رامسر، ایران
abkhalatbari@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۰۸

چکیده

از آنجایی که این رفتار مداخله گرایانه ممکن است بر کیفیت اطلاعات افشاء شده و مفید بودن آنها برای تصمیم های سرمایه گذاری اثر داشته باشد، باید سازوکارهای با کیفیتی برای حمایت از منافع سرمایه گذاران و کنترل رفتار فرصت طلبانه مدیران فراهم کرد. یکی از سازوکارها برای کاهش مسأله نمایندگی، نظام حاکمیت شرکتی است. سازوکارهای حاکمیت شرکتی، می توانند رفتار فرصت طلبانه مدیران را کاهش و در نتیجه کیفیت اطلاعات ارائه شده را افزایش دهد. هدف این پژوهش بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش بینی مدیران و قابلیت مقایسه صورت های مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. بدین منظور داده های مورد نیاز از ۷۹ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران، در طی دوره زمانی (۱۳۹۳) تا (۱۳۹۷) جمع آوری گردیده است.

نتایج پژوهش حاکی است، که از میان سازو کارهای انتخاب شده حاکمیت شرکتی؛ استقلال هیئت مدیره، نقش دوگانه مدیر عامل، تمرکز مالکیت و مالکیت نهادی بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورتهای مالی موثر هستند، اما رقابت در بازار محصول بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورتهای مالی موثر نیست.

واژه‌های کلیدی: حاکمیت شرکتی، ویژگی های رفتاری، خوش بینی مدیران، قابلیت مقایسه صورت های مالی.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

۱- مقدمه

شرکت های بزرگ به عنوان پایه های اصلی اقتصاد، حجم عظیمی از منابع اقتصادی (نظیر نیروی انسانی، مواد اولیه، نیروی مدیریتی، سرمایه و...) را به مصرف می رسانند و در مقابل نقش بسیار مهمی نیز درتوسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها دارند. ویژگی جدایی مدیریت از مالکیت به عنوان یکی از ویژگی های بارز شرکتهای سهامی، به سبب قدرت انحصاری بخشیدن به مدیر در تهیه و ارائه گزارشات حسابداری (به عنوان یکی از مهمترین خروجی های عملکرد واحد اقتصادی) بحث تضاد منافع بین ذی نفعان مختلف واحد اقتصادی را مطرح نموده و لزوم توجه به نظارت و کنترل مدیران توسط تمامی سهامداران را عمق بخشیده است. زیرا طبق همین ویژگی است که مدیران امکان دسترسی بی قید و شرط به بخش مهمی ازاطلاعات مالی سازمان را به دست می آورند. این ویژگی زمانیکه درکنار ویژگی حسابداری تعهدی به خاطر وجود معوقات (مابه التفاوت سود نقدی و سود تعهدی) قرار می گیرد و انگیزه هایی همچون پاداش، مقررات گریزی، افزایش روز افزون رقابتها و ...پیش می آید، محرکی قوی برای مدیران می شود تا در جهت منافع خویش و حتی در تضاد با منافع سایرگروه ها اطلاعات موجود را دستکاری نمایند (قدرتی و فیضی،۱۳۹۴).

بیشتر محققین این حوزه دریافته اند که دستکاری سود غالباً با انگیزه گمراه کردن استفاده کنندگان از صورتهای مالی و یا انحراف از نتایج قراردادی که بستگی به سودهای حسابداری دارد، انجام شود (حساس یگانه و همکاران،۱۳۹۱) به طوریکه مدیر با این عمل قصد دارد فرآیند سودآوری شرکت را هموار نشان دهد، تا واحد اقتصادی تحت مدیریت او با جذابیتی خاص به عنوان یکی از گزینه های اولیه برای سرمایه گذاری مطرح باشد.

از طرفی توسعه اقتصادی در یک جامعه و دستیابی به یک بازار سرمایه کارا، مستلزم وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل مقایسه می‌باشد. قابلیت مقایسه یکی از ویژگی های کیفی اطلاعات مالی است که استفاده کنندگان را قادر می سازد تا شباهت ها و تفاوت های موجود بین اقلام صورتهای مالی را بررسی نمایند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱).

اطلاعات مالی با کیفیت منجر به تخصیص بهینه منابع کمیاب در جامعه می‌شود و مسئولیت پاسخ‌گویی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی را تسهیل می‌بخشد. همچنین اطلاعات مالی با قابلیت مقایسه در بازار سرمایه و بدهی، برای سرمایه گذاران و اعتباردهندگان بسیار حائز اهمیت است. زیرا آنان با اتکا به این اطلاعات اقدام به تصمیم‌گیری در زمینه خرید و فروش سهام، ارزیابی عملکرد مدیران و دیگر تصمیم های اقتصادی می‌کنند. ازجمله پیامدهای اقتصادی اطلاعات مالی قابل مقایسه، ایجاد شرایط رقابت کامل و فرصت‌های برابر در بازار سرمایه، افزایش توان پیش‌بینی کننده گان از اطلاعات مالی و افزایش ارزش شرکت می‌باشد. بنابراین درک عواملی که موجب افزایش این ویژگی کیفی می‌شود از اهمیت بالایی برخوردار است (آلجیفری، ۲۰۱۵). پژوهش‌های انجام شده پیرامون این موضوع، بیشتر بر نقش استانداردهای حسابداری متمرکز بوده‌اند. اما استانداردهای حسابداری به تنهایی خروجی سیستم گزارشگری مالی را تعیین نمی‌کنند. بلکه محرک‌ها سازمانی نیز می‌توانند تاثیر گذار باشند.

از اینرو وجود مکانیزمی منسجم برای جلوگیری از این پدیده شوم و همسو کردن منافع طیف های مختلف ذی نفعان و همچنین سمت وسو بخشیدن به اهداف سازمان توسط تمامی ذی نفعان، مقوله ی " حاکمیت شرکتی" مطرح شده است. که می‌توان آنرا مجموعه قوانین، فرآیندها، فرهنگ ها و روابطی دانست که بین سهامداران، مدیران و حسابرسان شرکت باید وجود داشته باشد تا متضمن رعایت همه جانبه‌ی حقوق سهامداران جزء، بازدارنده از سوءاستفاده های احتمالی و موجب دستیابی به اهداف پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان گردد. بعلاوه می توان گفت شرکت‌هایی که نظام حاکمیت شرکتی بهتری دارند، کمتر با مشکلات تضاد منافع و عواقب ناشی از آن روبرو می شوند (قدرتی و فیضی،۱۳۹۴).

از این رو انجام پژوهش در این حوزه و بررسی تاثیر مکانیزم-های مختلف حاکمیت شرکتی، می تواند در بالابردن درک سهامداران از این مقوله خطیر موثر واقع گشته و سمت و سوی تازه ای به دیدگاه های سهامداران (که این دیدگاه ها خود بر معیارهای تعیین مدیران و نحوه نظارت بر عملکرد آنها تاثیرگذارخواهد بود) ببخشد. بنابراین در پژوهش حاضر سعی برآن است تاثیر یکی از ویژگی های رفتاری مدیران (خوش بینی) بر قابلیت مقایسه صورت های مالی با درنظر گرفتن سازوکارهای حاکمیت شرکتی مورد بررسی قرار گیرد.

یکی از این ویژگی های رفتاری، خوش بینی است که عبارتست از تمایل رو به بالا در ایده ها و عقاید نسبت به نتایج و برآیندها در آینده، که در مجموعهٔ گسترده ای از تصمیمات فردی و سازمانی تاثیر می گذارد (جاربوی و همکاران،۲۰۱۴).

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

قابلیت مقایسه صورت‌های مالی کیفیت اطلاعاتی را نشان می‌دهد که استفاده‌کنندگان را قادر می‌سازد شباهت ها و تفاوت‌های عملکرد مالی دو شرکت را شناسایی کنند (فرانسیس و همکاران،۲۰۱۴). استفاده کنندگان از صورتهای مالی باید بتوانند صورت‌های مالی یک واحد تجاری را در طول زمان، برای

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

تشخیص روند تغییرات در وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی مقایسه کنند. همچنین قادر به مقایسه صورت‌های مالی چندین واحد اقتصادی با هم باشند. بدین ترتیب ضرورت دارد اثرات معاملات و سایر رویدادهای مشابه در داخل واحد تجاری در طول زمان برای آن واحد تجاری با ثبات رویه اندازه‌گیری و ارائه شود و بین واحدهای تجاری مختلف نیز هماهنگی رویه درباره اندازه‌گیری و ارائه موضوعات مشابه رعایت گردد (سازمان حسابرسی ،۱۳۹۲). این موضوع در حالی است که عوامل مشترک اقتصادی تقریبا به طور یکسان بر روی شرکت‌ها اثر گذاشته و بیش‌ترین شباهت ها را در داخل یک صنعت توضیح می‌دهد اما عوامل خاص هر شرکت نیز کیفیت گزارشگری مالی را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

از آنجایی که مدیریت واحد تجاری مسئول تهیه و ارائه صورتهای مالی می‌باشد، می‌تواند در گزارشگری مالی (انتخاب رویه های حسابداری) اعمال نظر کند. علاوه بر آن در مبنای تعهدی حسابداری، لزوم شناسایی درآمد و هزینه ها همراه با دریافت و پرداخت وجه نبوده و در محاسبه سود نیز از پیش‌بینی‌ها و برآوردها استفاده می‌شود. تحقیقات تجربی در چارچوب ادبیات مالی رفتاری نیز نشان می‌دهد که عوامل احساسی و خطای شناختی مانند سوگیری‌های رفتاری نقش محوری در فرایند تصمیم گیری دارند (هیرشلیفر و همکاران،۲۰۱۲). از جمله این سوگیری‌ها می‌توان به خوش بینی مدیران اشاره کرد.

مدیران خوش بین با برآوردی بیش از واقع از توانایی خود در تاثیرگذاری بر سود شرکت و دست کم گرفتن اتفاقات غیرمترقبه مانند نوسانات در چرخه کسب و کار، به احتمال زیاد پیش بینی سود بیش از حد خوش بینانه منتشر خواهند کرد که غالبا به عدم تحقق سود پیش بینی شده این مدیران منجر می‌شود. در نتیجه آنان سعی می‌کنند با استفاده از اقلام تعهدی سود گزارش شده را بیش از واقع نشان دهند (لیبی و رنیکامپ،۲۰۱۲). بنابراین سوگیری‌های رفتاری می‌تواند منجر به کاهش کیفیت گزارشگری مالی مخصوصا ویژگی قابلیت مقایسه صورت های مالی شود.

حاکمیت شرکتی با استفاده از سازوکارهای درونی، بیرونی و محیطی همچون ۱- ساختار هیئت مدیره که به دلیل حفظ منافعاشان و کسب شهرت به عنوان متخصص در امر تصمیم گیری، ۲- دوگانگی وظیفه مدیرعامل که سبب کاهش دخالت سهامداران کنترل کننده، ۳- ساختار مالکیت که باعث کاهش استفاده فرصت طلبانه مدیران از منابع شرکت، ۴- تمرکز مالکیت که امکان کنترل بهتری بر عملکرد مدیران و ترویج اقدامات اصلاحی و ۵- رقابت در بازار محصول که سبب بهبود عملکرد و گرفتن بهترین تصمیم در مورد آینده است، در پی نظارت موثر بر عملکرد مدیران و کاهش رفتارهای فرصت طلبانه آنان جهت نیل به ایجاد توازن بین منافع مدیران و سهامداران می‌باشد (رضایی و مهدی دوست،۱۳۹۱).

با در نظرگرفتن توضیحات فوق هدف اصلی این مطالعه بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش بینی مدیران و قابلیت مقایسه صورت های مالی است تا مشخص شود آیا مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی می‌تواند بر رابطه بین خصوصیت‌های رفتاری مدیران و قابلیت مقایسه صورت های مالی به عنوان یکی از ویژگی های اصلی کیفیت گزارشگری مالی تاثیرگذار باشد؟

در ادامه برخی از پژوهشهای مهم در زمینه این مطالعه ارائه می‌شود:

چانگ، هانگ، لی و زو(۲۰۱۸)، با گرد آوری داده های ۱۲۲ شرکت پذیرفته در بورس تایوان طی سالهای (۴۱۱۱تا،) ۴۱۰۴ تأثیر خوشبینی و بیش اعتمادی مدیران بر مدیریت سود واحدهای تحت کنترل آن ها را بررسی کردند. آن ها دریافتند مدیران با درجه خوشبینی زیادتر، با احتمال بیشتری اقدام به هر دو نو ع مدیریت سود واقعی و اقلام تعهدی اختیاری میکنند.

کانگ و همکاران (۲۰۱۷)، با استفاده از یک مدل سرمایه گذاری سه دوره ای نشان می دهند که مدیران بیش اطمینان و دارای اعتماد به نفس کاذب، میتوانند ارزش شرکت (تایک نقطه) را با افزایش سرمایه گذاری بالا ببرند و باعث جبران مشکل کمبود سرمایه گذاری به وجودآمده ناشی از کوته بینی مدیریتی شوند؛ بنابراین درحالیکه سوگیری شناختی بیش اطمینانی مدیران، هنگامی که به طور جداگانه درنظر گرفته میشود، تأثیر منفی بر عملکرد شرکت دارد؛ اما هنگامیکه اعتمادبه نفس کاذب و کوته بینی به طور مشترک درنظر گرفته میشوند؛ میتوانند مفید واقع شوند.

چینتراکارن و همکاران (۲۰۱۶)، به این نتیجه می رسند که هیئت مدیره شرکت با استفاده ازمکانیسم حاکمیت شرکتی قوی، باعث کاهش احتمال اخراج مدیران اجرایی شرکت ها میشوند و مدیران اجرایی آنها انگیزه بیشتری برای انجا پروژه های تحقیق و توسعه و سرمایه گذاری های بلندمدت دارند که این امر منجر به کاهش کوته بینی مدیریتی می شود.

چن و همکاران (۲۰۱۶)، به مطالعه کوته بینی مدیران و کاهش سرمایه گذاری در طرح های تحقیق و توسعه در بازار در حال ظهور تایوان و اینکه آیا سرمایه گذاران نهادی رفتار کوته بینانه مدیران را تشدید میکنند، میپردازند. نتایج نشان می دهد که مدیران شرکت های تایوانی، به منظور رسیدن به اهداف کوتاه مدت عایدات، هزینه های تحقیق و توسعه را قطع میکنند؛

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

همچنین سرمایه گذاران نهادی داخل سازمانی کوتاه مدت گرا، کوته بینی مدیریتی را تشدید میکنند. در مقابل، سرمایه گذاران نهادی خارج سازمانی به عنوان یک سپر از کوته بینی مدیریتی و کاهش هزینه های تحقیق و توسعه جلوگیری می کنند.

احمد و همکاران (۲۰۱۵)، در پژوهشی با عنوان رابطه بین قابلیت مقایسه و کارایی قیمت سهام به بررسی تاثیر قابلیت مقایسه صورتهای مالی بر خطای قیمت گذاری ناشی از ناهنجاری اقلام حسابداری پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که قابلیت مقایسه به عنوان یک ویژگی کیفی منجر می شود تا اطلاعات به موقع و به طور کارا در قیمت سهام منعکس شده و در نتیجه قیمت گذاری نادرست سهام کاهش یابد.

گونزالز و آندره (۲۰۱۴)، پژوهشی با عنوان "کارایی هیات مدیره و کوتاه بینی" انجام دادند. در این پژوهش آنها به بررسی ارتباط بین یک هیات مدیره کارا (از نظر شاخص های اندازه، تجربه، مالکیت و استقلال هیات مدیره) و ریسک کوتاه مدت یا کوتاه بینی مدیریت پرداختند. آنها در این پژوهش از اطلاعات شرکتهای بریتانیایی برای سالهای(۱۹۹۲) تا (۲۰۱۰) استفاده کردند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که با افزایش کارایی هیات مدیره، ریسک کوتاه مدت شرکت کاهش پیدا می کند. این نتیجه برای انواع روشهای اندازه ریسک کوتاه مدت برقرار است.

باکروهمکاران (۲۰۱۳)، در پژوهش خود به بررسی خوش بینی مدیران، اعتماد به نفس و ویژگی های هیئت مدیره: به سمت نقش جدیدی از اداره شرکت ها پرداختند و بیان نمودند که دوگانگی وظیفه، اثر منفی بر اثر بخشی هیئت مدیره خواهد گذاشت، بنابراین هیئت مدیره، توانایی کنترل سوگیری روان شناختی مدیر و اثرات آن بر تصمیمات شرکت را نخواهد داشت.

سلارکا (۲۰۱۲)، درپژوهش خود به بررسی حاکمیت شرکتی و رقابت در بازار محصول پرداخت. یافته های پژوهش وی نشان داد که تاکید بر رقابت در بازار محصول لزوما منجر به ارتقای سطح حاکمیت شرکتی نخواهد شد. با وجود این، به نظر می رسد که اصلاحات مستقیم انجام شده در زمینه حاکمیت شرکتی، ضروری و موثر باشد.

بن محمد و همکاران (۲۰۱۲)، در پژوهش خود به بررسی اینکه آیا حاکمیت شرکتی بر مدیران تاثیر می گذارد؟ پرداختند و نشان دادند که عدم دوگانگی وظیفه و جدایی پست مدیر عاملی و ریاست هیئت مدیره، احتمال سوگیری خوش بینانه را کاهش می دهد. وی استدلال میکند که این جدایی می تواند تاثیر هیئت مدیره را افزایش دهد و کیفیت کنترل اعمال شده در برابر مدیران را قوی تر سازد.

دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱)، در پژوهشی به بررسی تأثیر قابلیت مقایسهٔ صورت های مالی بر سطح تحلیل و پیش بینی پرداختند. نتایج حاصل از پژوهش نشان می دهد بین قابلیت مقایسهٔ صورت های مالی و سطح تحلیل ها و بهبود دقت پیش بینی ارتباطی مستقیم و معنادار وجود دارد؛ به طوری که افزایش قابلیت مقایسهٔ صورت های مالی منتهی به افزایش سطح تحلیل ها و بهبود دقت پیش بینی می شود و از میزان پراکنش پیش بینی ها می کاهد.

رضائی و عبداللهی(۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان قابلیت مقایسه صورت های مالی و احتمال گزاشگری متقلبانه پرداختند، نتایج نشان داد که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، احتمال گزارشگری متقلبانه شرکت را کاهش می‌دهد. براساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی می‌تواند با افزایش شفافیت و قابل فهم بودن گزارش‌های مالی منجر به کاهش رفتار فرصت‌طلبانه مدیران و احتمال گزارشگری متقلبانه شود.

فدایی نژاد و دلشاد (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر کوته بینی مدیران بر بازده آتی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند و دریافتند که که در صورت وجود کوته بینی مدیران، کاهش بازده سالیانه آتی سها شرک های نمونه مشاهده شده است . درواقع نتیجه نشان دهنده آن اس که بازده سالیانه آتی سها در شرک های با کوته بینی مدیران کاهش یافته است ، هرچند که این نتیجه ازنظر آماری معنادار نبوده است.

رضایی و همکاران (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین تغییرات سودآوری و کوتاه بینی مدیریت شرکت ها پرداختند و دریافتند که بین تغییرات سودآوری و کوتاه بینی مدیریت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، به علاوه ساختار مالکیت نهادی و عدم اطمینان محیطی رابطه بین تغییرات سودآوری و کوتاه بینی مدیریت را کاهش م یدهد، در نهایت نتایج نشان داد که تأثیر مالکیت نهادی و عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین تغییرات سودآوری و کوتاه بینی مدیریت در بین شرکت های سودآوری و زیان ده تفاوت معنی داری دارد.

کیا و صفری گرایلی (۱۳۹۶)، به پژوهشی تحت عنوان قابلیت مقایسه صورت های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت سود واقعی پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، موجب کاهش مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و در مقابل افزایش مدیریت واقعی سود می‌شود.

خرم و جمکرانی (۱۳۹۵)، ساز و کارهای نظام راهبری شرکتی و خوش بینی مدیریت را بررسی نمودند و دریافتند نتایج پژوهش نشان می دهد که از میان سازوکارهای انتخاب شده از نظام راهبری شرکتی، مالکیت مدیریت، تمرکز مالکیت و ویژگی های هیئت مدیره شامل عدم دوگانگی وظیفه، اندازه و استقلال هیئت مدیره، مالکیت مدیریت و استقلال هیئت مدیره توانسته

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

میزان خوش بینی مدیران را کاهش دهد؛ لیکن سایر سازوکارهای منتخب پژوهش اثر معناداری بر خوش بینی مدیریتی نداشته است .همچنین می توان گفت با شناسایی سوگیری های رفتاری مانند خوش بینی مدیران، نظام راهبری شرکتی باید به سوی ایفای نقشی جدید با عنوان نظام راهبری شرکتی رفتاری حرکت نماید.

فروغی و قاسم زاد (۱۳۹۴)، تاثیر قابلیت مقایسه به عنوان یکی از ویژگی های کیفی گزارشگری مالی بر ضریب واکنش سودهای آتی را بررسی نمودند و به این نتیجه رسیدند که قابلیت مقایسه صورتهای مالی ضریب واکنش های سودهای آتی را افزایش می دهد.

نمازی وهمکاران (۱۳۹۴)، اثر رقابت دربازار محصول و اطلاعات حسابداری را بررسی نمودند و نشان دادند که بین شاخصهای رقابت در بازار محصول وکیفیت اطلاعات حسابداری رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد .

رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۴)، به بررسی سبک حسابرس و قابلیت مقایسهٔ صورت های مالی در با استفاده از روش همبستگی و رگرسیون چند متغیره و تحلیل رگرسیون در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند .یافته های حاصل از پژوهش نشان می دهد سبک حسابرس بر قابلیت مقایسهٔ صورت های مالی مؤثر است و برای دستیابی به قابلیت مقایسه، علاوه بر نیاز به وجود استانداردهای حسابداری یکنواخت، حسابرسان نیز دارای نقش با اهمیتی هستند.

۳- فرضیه‌های و مدل های پژوهش

در راستای پاسخ به سؤالات پژوهش، فرضیه های زیر طراحی و مورد آزمون قرار میگیرند:

فرضیه اصلی	
حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.	
استقلال هیئت مدیره بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.	۱-۱-
نقش دوگانه مدیرعامل بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.	۱-۲-
مالکیت نهادی فعال بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.	۱-۳-
تمرکز مالکیت بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.	۱-۴-
رقابت بازار محصول بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.	۱-۵-

در این پژوهش، مدل مورد استفاده جهت آزمون فرضیه های پژوهش به شرح زیر میباشد:

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 BIND_{i,t} + \alpha_3 OPTBIND_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it} \quad (۱-۱)$$

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 UnDuality_{i,t} + \alpha_3 OPTUnDuality_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it} \quad (۱-۲)$$

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 ACINST_{i,t} + \alpha_3 OPTACINST_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it} \quad (۱-۳)$$

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 OWNCON_{i,t} + \alpha_3 OPTOWNCON_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it} \quad (۱-۴)$$

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 HHI_{i,t} + \alpha_3 OPTHHI_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it} \quad (۱-۵)$$

۴- معرفی متغیرها و نحوهٔ محاسبهٔ آن‌ها

متغیرهای این پژوهش، به منظور آزمون فرضیه‌ها شامل متغیرهای وابسته، مستقل، مداخله گر و کنترلی می‌باشند که، نحوهٔ اندازه گیری و محاسبه متغیرهای این الگوها در جدول (۱) اشاره شده است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

اندازه گیری عملیاتی	
متغیر وابسته	قابلیت مقایسه/ $COM_{i,t}$

برای محاسبه قابلیت مقایسه بین دو شرکت i و j ، به پیروی از دی فرانکو و همکاران(۲۰۱۱):

ابتدا مدل رگرسیونی زیر برای هر شرکت- سال و با استفاده از داده های سری زمانی دوره ۳ ساله (۱۲ فصل) اخیر برآورد می‌شود

$$\mathbf{Earning_{it}} = \alpha_i + \beta_i \mathbf{Return_{it}} + \varepsilon_{it} \qquad \text{رابطه ۱)}$$

Earning: سود خالص فصلی تقسیم بر ارزش بازار ابتدای دوره سهام

Return: بازده سهام فصلی شرکت

ضرایب برآورد شده معرف تابع حسابداری شرکت است که رویدادهای اقتصادی (بازده) را به گزارش حسابداری(سود) تبدیل می کند. $\hat{\alpha}_i$ و $\hat{\beta}_i$ نشان دهنده تابع حسابداری شرکت i و ضرایب $\hat{\alpha}_j$ و $\hat{\beta}_j$ معرف تابع حسابداری شرکت j است. شباهت بین تابع حسابداری دو شرکت، میزان قابلیت مقایسه دو شرکت را نشان می‌دهد. لذا برای برآورد تفاوت بین تابع و عملیات حسابداری دو شرکت i و j، در هر سال از طریق رابطه های زیر سود شرکت i به طور جداگانه یکبار با استفاده از تابع حسابداری خود شرکت i و یکبار با استفاده از تابع حسابداری شرکت j اما با بازده خود شرکت i (رویداد مشابه)، برای دوره زمانی مشابه با دوره زمانی رابطه ۱ پیش‌بینی می شود:

$$\boldsymbol{E}(\mathbf{Earning})_{iit} = \alpha_i + \beta_i \mathbf{Return_{it}} \qquad \text{رابطه ۲)}$$

$$\mathbf{E(Earning)_{ijt}} = \alpha_j + \beta_j \mathbf{Return_{it}} \qquad \text{رابطه ۳)}$$

در رابطه فوق :

$\mathbf{E(Earning)_{ii,t}}$: سود پیش بینی شده شرکت i در دوره t با استفاده از تابع حسابداری شرکت i

$\mathbf{E(Earning)_{ij,t}}$: سود پیش بینی شده شرکت i در دوره t با استفاده از تابع حسابداری شرکت j

پس از محاسبه مقادیر فوق ، میانگین تفاوت در مقادیر سود پیش بینی شده بیانگر تفاوت در تابع حسابداری دو شرکت است. لذا قرینه آن ، میزان شباهت و قابلیت مقایسه بین دو شرکت را به شرح رابطه زیر نشان می دهد:

$$\boldsymbol{ComAcc_{ijt}} = \frac{-1}{12}\sum_{t-11}^{t}\left|\mathbf{E(Earning)_{ii,t}} - \mathbf{E(Earning)_{ij,t}}\right| \qquad \text{رابطه ۴)}$$

در رابطه فوق :

$ComAcc_{ijt}$: قابلیت مقایسه صورت های مالی بین دو شرکت i و j در سال است . به طریق مشابه برای هر سال و برای جفت شرکت i با شرکت های j عضو یک صنعت، معیار $ComAcc_{ijt}$ محاسبه شده و سپس میانه مقادیر محاسبه شده برای شرکت i در سال t به عنوان معیار قابلیت مقایسه خاص شرکت i ($COM_{i,t}$) تعریف می شود. هرچقدر مقدار بدست آمده کوچکتر باشد قابلیت مقایسه صورتهای مالی بیشتر است.

متغیر مستقل	خوش بینی مدیران/ OPT

برای متغیر خوش بینی از متغیر مجازی ۲ ارزشی استفاده می‌شود به این صورت که به خوش بینی عدد ۱ و بدبینی عدد صفر نسبت داده می شود.

برای محاسبه این متغیر به پیروی از کمپل و همکاران (۲۰۱۱):

ابتدا داده های مربوط به سود واقعی و سود پیش بینی شده هر سهم برای شرکت های نمونه گردآوری و از رابطه زیر برای تعیین خوش بینی یا بدبینی آن ها استفاده می-شود

$$\boldsymbol{UE_{i,t}} = \frac{(\mathbf{E_{i,t}} - \mathbf{MF_{i,t}})}{\mathbf{Price_{i,t-1}}} \qquad \text{رابطه ۵)}$$

$\mathbf{E_{i,t}}$: سود تحقق یافته واقعی هر سهم شرکت i ام در سال t

$\mathbf{MF_{i,t}}$: سود پیش بینی شده هر سهم شرکت i ام در سال t

$\mathbf{Price_{i,t-1}}$: قیمت هر سهم شرکت iام در سال t-1

این متغیر به صورت فصلی (با توجه به صورت های مالی ۳ ماهه، ۶ ماهه، ۹ماهه و ۱۲ ماهه) بررسی میشود. به این صورت که سود پیش بینی شده هر سهم در پایان فصل اول از سود واقعی هر سهم در پایان همان سال کسر میگردد و بر قیمت بازار هر سهم در پایان سال قبل تقسیم می شود. مثبت بودن این متغیر نشان از برآورد سود به صورت بدبینانه و همچنین نشان دهنده آن است که سود پیش بینی شده کمتر از سود واقعی است. و منفی بودن آن یعنی برآورد خوش بینانه و نشان دهنده آن است که سود پیش بینی بیشتر از سود واقعی می باشد .

متغیر مداخله گر	استقلال هیئت مدیره /BIND

برابر است با نسبت اعضای غیر موظف به کل اعضای هیئت مدیره

متغیر مداخله گر	دوگانگی وظیفه مدیر عامل /UnDuality

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

برای شرکتی که مدیرعامل رئیس هیئت مدیره نباشد برابر با ۱ و در غیر این صورت صفر	
متغیر مداخله گر	**مالکیت نهادی فعال /ACINST**
مالکیت نهادی(**INST**) عبارت است از درصد سهام نگهداری شده به وسیله سهامداران نهادی. سهامداران نهادی به سرمایه گذاران بزرگ نظیر بانک ها شرکت های بیمه شرکت های سرمایه گذاری موسسه های بازنشستگی و غیره اطلاق می‌شود (کالین و فانگ، ۲۰۱۳) مالکیت نهادی فعال نشان دهنده درصد سهام نگهداری شده به وسیله سهامداران نهادی دارای نماینده در هیئت مدیره.(ابراهیمی کردلر و همکاران ، ۱۳۸۹ ؛ مهرانی و همکاران، ۱۳۸۹). درصد این سهام به عنوان مالکیت نهادی فعال است.	
متغیر مداخله گر	**تمرکز مالکیت /OWNCON**
مجموع سهام اشخاص حقیقی یا حقوقی که بیش از ۱۰ درصد سهام شرکت را در اختیاردارند. تاور(۲۰۰۶)،(حساس یگانه و شهریاری، ۱۳۸۹)، ساروکلایی و بحرینی(۱۳۹۲)	
متغیر مداخله گر	**محیط بازار محصول /HHI**
شاخص هرفیندال – هریشمن(چن و همکاران، ۲۰۱۳) $HHI = \sum_{i=1}^{k} S_i^2$ $S_i = \frac{X_j}{\sum_{i=1}^{n} X_j}$ **HHI**: شاخص هرفیندال هریشمن **K**: تعداد بنگاه های فعال در بازار **Si**: سهم بازار شرکت i ام که از رابطه زیر بدست می آید. **1**: نشان دهنده نوع صنعت	
متغیر کنترلی	**اندازه شرکت /SIZE**
$SIZE_{it} = \ln TA_{it}$ **SIZE$_{it}$**: اندازه شرکت i ام در سال t **LnTA$_{it}$**: لگاریتم طبیعی کل دارایی های شرکت i ام در سال t	
متغیر کنترلی	**اهرم مالی /LEV**
$LEV_{it} = \frac{IBD_{it}}{TA_{it}}$ **LEV$_{it}$**: اهرم مالی شرکت i ام در سال t **IBD$_{it}$**: بدهی های بهره دار شرکت i ام در سال t **TA$_{it}$**: کل دارایی های شرکت i ام در سال t	
متغیر کنترلی	**ریسک سیستماتیک /BETA**
$BETA_{it} = \frac{Cov(r_i, r_m)}{\delta^2(r_m)}$ **BETA$_{it}$**: ریسک سیستماتیک شرکت i ام در سال t r_i: بازده سهم r_m: بازده بازار	
متغیر کنترلی	**ارزش بازار سهام به ارزش دفتری /MTB**
$MTB_{it} = \frac{MVE_{it}}{BVE_{it}}$ **MTB$_{it}$**: نسبت ارزش بازار سهام به ارزش دفتری سهام شرکت iام در سال t **MVE$_{it}$**: ارزش بازار سهام شرکت i ام در سال t	
متغیر کنترلی	**نرخ رشد فروش /SG**
$SG_{it} = \frac{S_t - S_{t-1}}{S_{t-1}}$ **SG$_{it}$**: نرخ رشد فروش S_t: مجموع فروش های شرکت در سال t **S$_{t-1}$**: مجموع فروش های شرکت در سال t-1	

۵- روش انجام پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ ماهیت و روش، توصیفی -علّی است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه های پژوهش، از معادله رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. به منظور انجام پژوهش، داده های کمی مورد نیاز از صورتهای مالی حسابرسی شده شرکتها و سایر گزارشات مالی آنها و همچنین، نرم افزار ره آورد نوین استخراج شده است. داده ها پس از جمع آوری در صفحه اکسل، مرتب و طبقه بندی شده و در نهایت با استفاده از نرم افزار ایویوز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

۵-۱- دوره ی مطالعه و جامعه آماری

جامعه آماری شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که از سال ۱۳۹۳تا ۱۳۹۷ در بورس اوراق بهادار تهران بوده اند می باشد. در این پژوهش برای نمونه‌گیری از روش غربالگری استفاده شد؛ به این صورت که پژوهشگر شرایط را برای انتخاب نمونه مورد نظر تعیین می نماید و در صورتی که هر عضو جامعه واجد یکی از شرایط نباشد از جامعه حذف و در نهایت باقی ماندهٔ جامعه، نمونه را تشکیل می دهد. شرکت هایی انتخاب می شوند که دارای شرایط زیر باشند:

در این پژوهش بعد از اعمال پیش‌فرض‌ها، ۷۹ شرکت از ۱۰ صنعت به عنوان نمونه در نظر گرفته شدند.

شرکت ها قبل از سال ۱۳۹۳ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد و تا پایان سال ۱۳۹۷ از فهرست شرکت‌های یاد شده حذف نشده باشد.
پایان سال مالی شرکت ۲۹ اسفند ماه هر سال باشد.
شرکت ها در طول دوره پژوهش (۹۳-۹۷) تغییر سال مالی نداده باشند.
نوع فعالیت شرکت تولیدی بوده و لذا موسسات مالی، سرمایه-گذاری، بانک ها، بیمه، شرکت های لیزینگ وهلدینگ در نمونه آورده نمی شود.
داده‌های مورد نیاز برای محاسبه متغیرهای پژوهش برای شرکت در دسترس باشد.
شرکت وقفه معاملاتی بیش از شش ماه نداشته باشد.

۶- تجزیه و تحلیل داده ها

۶-۱- نتایج آمار توصیفی

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۲ نشان داده شده می‌شود.

همان‌طور که در جدول (۲)، مشاهده می‌شود آماره‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، چولگی، کشیدگی، کمینه و بیشینه می‌باشد که معروف‌ترین و در عین حال پر مصرف‌ترین شاخص‌های آمار تو صیفی‌اند. میانگین، متوسط داده‌ها را نشان می‌دهد. چولگی و کشیدگی شاخص تقارن داده‌ها و نشان دهنده وضعیت آن‌ها نسبت به توزیع نرمال است. با توجه به مطالب مذکور و با نگاهی به جدول (۲)، می‌توان دریافت که میانگین عمده تمام متغیرها فاصله چندانی با هم ندارد. در بین متغیرها، اندازه شرکت با مقدار ۲۷.۷۴۴ دارای بالاترین میانگین و قابلیت مقایسه با مقدار ۰.۰۴۲- دارای کم‌ترین میانگین می‌باشد. همچنین ارزش بازار سهام به ازش دفتری با مقدار ۱.۳۳۸ از انحراف معیار و دامنه گسترده‌تری برخوردار است.

با در نظر گرفتن ضریب چولگی انواع متغیرها، مشخص می‌شود که توزیع همه متغیرهای پژوهش بجز خوش بینی مدیران، مالکیت نهادی فعال و ریسک سیستماتیک به طور کلی از چولگی به سمت راست (چولگی مثبت) برخوردار است؛ این بدان معناست که توزیع جامعه کاملاً متقارن نبوده و در مقایسه با توزیع نرمال حجم بیشتری از داده‌های مشاهده شده برای هر یک از متغیرها کمتر از مقدار میانگین آن‌ها بوده است.

جدول (۲): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

شرح متغیرها	مشاهدات	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمینه	بیشینه
قابلیت مقایسه	۳۹۵	-۰.۰۴۲	۰.۳۵۲	۰.۱۳۸	۲.۱۰۹	-۰.۹۱۱	۰.۷۲۲
خوش بینی مدیران	۳۹۵	۰.۵۲۱	۰.۵۰۰	-۰.۰۷۶	۱.۰۰۵	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰
کوته بینی مدیران	۳۹۵	۰.۴۱۱	۰.۴۹۳	۰.۳۴۴	۱.۱۱۸	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰
استقلال هیئت مدیره	۳۹۵	۰.۶۱۱	۰.۱۹۷	۰.۲۷۵	۲.۹۴۴	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰
دوگانگی وظیفه	۳۹۵	۰.۱۸۷	۰.۳۹۰	۱.۶۰۲	۳.۵۶۸	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰
مالکیت نهادی فعال	۳۹۵	۰.۶۱۷	۰.۲۲۷	-۰.۵۹۹	۲.۴۶۳	۰.۰۹۱	۰.۸۸۶
تمرکز مالکیت	۳۹۵	۰.۷۷۸	۰.۱۵۰	۰.۷۴۲	۲.۶۸۵	۰.۴۲۳	۰.۹۸۹
محیط بازار محصول	۳۹۵	۰.۰۱۹	۰.۰۲۳	۱.۱۲۱	۲.۷۸۵	۰.۰۰۰۱	۰.۰۷۲
اندازه شرکت	۳۹۵	۲۷.۷۴۴	۱.۳۰۰	۰.۴۲۹	۲.۶۳۸	۲۵.۴۳۴	۳۰.۶۱۰
اهرم مالی	۳۹۵	۰.۴۷۵	۰.۲۴۱	۰.۱۵۷	۲.۲۱۲	۰.۰۸۰	۰.۹۵۹
ارزش بازار سهام/ارزش دفتری	۳۹۵	۲.۶۲۰	۱.۳۳۸	۰.۵۲۵	۲.۱۱۵	۰.۸۰۰	۵.۱۵۸
نرخ رشد فروش	۳۹۵	۰.۰۱۲	۰.۵۰۸	۰.۰۳۵	۲.۴۲۶	-۰.۹۷۴	۱.۱۵۳
ریسک سیستماتیک	۳۹۵	۰.۶۱۷	۰.۶۲۹	-۰.۰۰۷	۲.۴۱۸	-۰.۹۸۲	۱.۸۵۰

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

همچنین با توجه به ضریب کشیدگی، که نشان دهنده میزان پراکندگی داده‌های مشاهده شده پیرامون میانگین داده‌ها است، میزان کشیدگی همه متغیرهای پژوهش کمتر از توزیع نرمال بوده است (ضریب کشیدگی برای توزیع نرمال تقریباً مساوی 3 است)؛ به این معنی که پراکندگی داده‌های مربوط به این متغیرها بیشتر از توزیع نرمال می‌باشد.

۷- نتایج حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش

۷-۱- نتایج آزمون فرضیه اول

فرضیه اصلی تحقیق: حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

فرضیه ۱-۱- استقلال هیئت مدیره بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده شده است:

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 BIND_{i,t} + \alpha_3 \mathrm{OPTBIND}_{i,t} + \alpha_4 \mathrm{SIZE}_{i,t} + \alpha_5 \mathrm{MTB}_{i,t} + \alpha_6 \mathrm{LEV}_{i,t} + \alpha_7 \mathrm{BETA}_{i,t} + \alpha_8 \mathrm{SG}_{i,t} + \varepsilon_{it}$$

نتایج حاصل از آزمون های آماری برای فرضیه سوم در جدول شماره ۳ آورده شده است.

همان‌طور که در جدول (۳) ملاحظه می‌شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه صفر آماری که همان بی‌معنا بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می‌شود و مدل رگرسیون برآورد شده، در کل معنادار است. در این مدل، ضریب تعیین برابر با ۰/۴۴۶۲ است. یعنی ۴۴/۶۲٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل قابل توضیح است. با توجه به این که آماره دوربین واتسون بدست آمده در دامنه ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، بیانگر نبود خود همبستگی بین خطاهای مدل است. همچنین مقادیر عامل تورم واریانس که بیانگر وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی است، زیر ۱۰ می‌باشد که نشان از عدم وجود هم خطی بین متغیرهای مستقل و کنترلی را تأیید می‌کند. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌شود آماره t بدست آمده برای متغیر OPT BIND برابر ۲/۴۸۴ و سطح معنی‌داری آن ۰/۰۱۳ است. بنابراین استقلال هیئت مدیره بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است و فرضیه پذیرفته می شود. به عبارتی افرادی که دارای دید خوش بینی هستند امیدوارند و بر تصمیمات بلند مدت تکیه می کند. بنابراین وجود یک هیئت مدیرهٔ مستقل از مدیران موظف می تواند با جبهه گیری در مقابل سوگیری خوش بینی تا حد زیادی این اثرات کاهش دهد. بنابراین استقلال هیئت مدیره به عنوان یک سیگنال قوی برای عملکرد، می تواند با کنترل قوی و اثرگذاری بر روش های انتخابی مدیر، تصمیمات و راهبردهای وی را تحت تأثیر قرار دهد؛ به عبارت دیگر حس در مدیر که تحت کنترل خواهد بود، سوگیری خوش بینانهٔ وی را کاهش خواهند داد.

جدول (۳): نتایج بررسی ضرایب جزئی الگوی ۱

نماد متغیرها	ضرایب	انحراف معیار	آماره t	احتمال
C	-۷/۱۴۸	۰/۷۹۸	-۸/۹۵۰	۰/۰۰۰
OPT	-۰/۲۶۳	۰/۱۱۳	-۲/۳۱۷	۰/۰۲۱
BIND	-۰/۰۳۰	۰/۱۵۱	-۰/۲۰۱	۰/۸۴۰
SIZE	۰/۲۶۲	۰/۰۲۸	۹/۰۸۸	۰/۰۰۰
LEV	-۰/۰۹۸	۰/۱۰۰	-۰/۹۷۵	۰/۳۳۰
MTB	-۰/۰۱۸	۰/۰۱۴	-۱/۲۷۴	۰/۲۰۳
SG	۰/۱۸۵	۰/۰۳۵	۵/۱۶۷	۰/۰۰۰
B	-۰/۰۸۷	۰/۰۲۶	-۳/۲۹۱	۰/۰۰۱
OPT BIND	۰/۴۴۴	۰/۱۷۸	۲/۴۸۴	۰/۰۱۳

	مقدار	آزمون	مقدار	P- Value
R^2	۰/۴۴۶۲	هاسمن	۴۷/۲۱۲	۰/۰۰۰
R^2 تعدیل شده	۰/۲۹۱۶	Fلیمر	۲/۶۳۱	۰/۰۰۰
D-W	۲/۰۳۲	F فیشر	۲/۸۸۶	۰/۰۰۰

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

- فرضیه اول :حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

فرضیه ۲-۱- نقش دوگانه مدیرعامل بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده شده است:

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 UnDuality_{i,t} + \alpha_3 OPTUnDuality_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it}$$

نتایج حاصل از آزمون های آماری برای فرضیه سوم در جدول شماره ۴ آورده شده است.

همان‌طور که در جدول (۴) ملاحظه می‌شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه صفر آماری که همان بی‌معنا بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می‌شود و مدل رگرسیون برآورد شده، در کل معنادار است. در این مدل، ضریب تعیین برابر با ۰/۴۵۵۸ است. یعنی۴۵٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل قابل توضیح است. با توجه به این که آماره دوربین واتسون بدست آمده در دامنه ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، بیانگر نبود خود همبستگی بین خطاهای مدل است. همچنین مقادیر عامل تورم واریانس که بیانگر وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی است، زیر ۱۰ می‌باشد که نشان از عدم وجود هم خطی بین متغیرهای مستقل و کنترلی را تأیید می‌کند. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌شود آماره t بدست آمده برای متغیر OPT UNDUALITY برابر ۲/۱۱۳-و سطح معنی‌داری آن ۰/۰۳۲ است. بنابراین نقش دوگانه مدیرعامل بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است و فرضیه پذیرفته می شود. بنابراین اگر مدیران دارای دید خوش بین باشند و به قصد انجام افزایش قابلیت مقایسه اقدام نمایند با مانعی به نام نقش دوگانه مدیرعامل مواجه می شوند که نمی گذارد خوش بینی مدیریت بر روی قابلیت مقایسه تاثیر مثبت بگذارد و ان را تبدیل به اثر منفی می کند. به عبارتی عدم دوگانگی وظیفه و جدایی پست مدیرعاملی و ریاست هیئت مدیره، احتمال پیدایش سوگیری خوش بینی را کاهش می دهد. این جدایی می تواند تأثیر هیئت مدیره را افزایش دهد و کیفیت کنترل اعمال شده در برابر مدیران را قوی تر سازد. بنابراین دوگانگی وظیفه، اثر منفی بر اثربخشی هیئت مدیره خواهد گذاشت و هیئت مدیره، توانایی کنترل سوگیر ی هاو اثرات آن بر تصمیمات شرکت را نخواهد داشت.

جدول (۴): نتایج بررسی ضرایب جزئی الگوی ۲

نماد متغیرها	ضرایب	انحراف معیار	آماره t	احتمال
C	-۷/۷۹۶	۰/۸۱۵	-۹/۵۵۸	۰/۰۰۰
OPT	۰/۰۳۹	۰/۰۴۱	۰/۹۴۵	۰/۳۴۵
UNDUALITY	۰/۱۶۴	۰/۰۶۴	۲/۵۵۶	۰/۰۱۱
SIZE	۰/۲۸۲	۰/۰۲۹	۹/۶۱۰	۰/۰۰۰
LEV	-۰/۰۷۵	۰/۱۰۰	-۰/۷۴۹	۰/۴۵۴
MTB	-۰/۰۱۲	۰/۰۱۴	-۰/۸۸۰	۰/۳۷۹
SG	۰/۱۷۹	۰/۰۳۵	۵/۰۳۵	۰/۰۰۰
B	-۰/۰۹۴	۰/۰۲۶	-۳/۶۴۰	۰/۰۰۰
OPT UNDUALITY	-۰/۱۰۶	۰/۰۵۰	-۲/۱۱۳	۰/۰۳۲
	مقدار	آزمون	مقدار	P- Value
R^2	۰/۴۵۵۸	هاسمن	۴۸/۶۵۷	۰/۰۰۰
R^2 تعدیل شده	۰/۳۰۳۸	Fلیمر	۲/۴۴۱	۰/۰۰۰
D-W	۲/۰۳۵	F فیشر	۲/۹۹۹	۰/۰۰۰

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

- فرضیه اول :حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

فرضیه۳-۱- مالکیت نهادی فعال بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده شده است:

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 ACINST_{i,t} + \alpha_3 OPTACINST_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it}$$

نتایج حاصل از آزمون های آماری برای فرضیه سوم در جدول شماره ۵ آورده شده است.

همان‌طور که در جدول (۵) ملاحظه می‌شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه صفر آماری که همان بی‌معنا بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می‌شود و مدل رگرسیون برآورد شده، در کل معنادار است. در این مدل، ضریب تعیین برابر با ۰/۴۴۴۶ است. یعنی ۴۴/۴۶٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل قابل توضیح است. با توجه به این که آماره دوربین واتسون بدست آمده در دامنه ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، بیانگر نبود خود همبستگی بین خطاهای مدل است. همچنین مقادیر عامل تورم واریانس که بیانگر وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی است، زیر ۱۰ می‌باشد که نشان از عدم وجود هم خطی بین متغیرهای مستقل و کنترلی را تأیید می‌کند. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌شود آماره t بدست آمده برای متغیر OPT ACINST برابر ۲/۲۳۱ و سطح معنی‌داری آن ۰/۰۴۲ است. بنابراین مالکیت نهادی فعال بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است و فرضیه پذیرفته می شود. به عبارتی مالکیت مدیران می تواند به پتانسیلی قوی برای سازوکارهای نظام راهبری شرکتی که می تواند منجر به کاهش خوش بینی مدیریت شود، تبدیل گردد .به صورتی که در مورد مدیران مالک، ریسک گریزی شان در مقابل حس نگرش خوش بینانهٔ آنها اعمال خواهد نمود. حتی اگر مدیران خوش بین باشند، مالکیت خودشان می تواند منجر به کاهش این سوگیری و به حداقل رساندن رفتارهای غیر منطقی گردد.

جدول (۵): نتایج بررسی ضرایب جزئی الگوی ۳

نماد متغیرها	ضرایب	انحراف معیار	آماره t	احتمال
C	-۷/۰۹۲	۰/۷۹۶	-۸/۹۰۲	۰/۰۰۰
OPT	۰/۰۱۲	۰/۱۰۷	۰/۱۱۲	۰/۹۱۰
ACINST	-۰/۰۲۹	۰/۱۶۷	-۱/۷۳۹	۰/۰۸۲
SIZE	۰/۲۶۵	۰/۰۲۸	۹/۲۱۳	۰/۰۰۰
LEV	-۰/۰۸۷	۰/۱۰۲	-۰/۸۵۱	۰/۳۹۵
MTB	-۰/۰۱۶	۰/۰۱۴	-۱/۰۸۹	۰/۲۷۶
SG	۰/۱۷۳	۰/۰۳۵	۴/۸۲۴	۰/۰۰۰
B	-۰/۰۹۶	۰/۰۲۶	-۳/۶۶۱	۰/۰۰
OPT ACINST	۰/۳۵۲	۰/۱۵۷	۲/۲۳۱	۰/۰۴۲
	مقدار	آزمون		P- Value
R^2	۰/۴۴۴۶	هاسمن	۴۵/۲۱۲	۰/۰۰۰
R^2 تعدیل شده	۰/۲۸۹۵	Fلیمر	۲/۹۷۱	۰/۰۰۰
D-W	۲/۰۶۳	F فیشر	۲/۸۶۷	۰/۰۰۰

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

فرضیه اول :حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

فرضیه ۴-۱- تمرکز مالکیت بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده شده است:

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 OWNCON_{i,t} + \alpha_3 OPTOWNCON_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it}$$

نتایج حاصل از آزمون های آماری برای فرضیه سوم در جدول شماره ۶ آورده شده است.

همان‌طور که در جدول (۶) ملاحظه می‌شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه صفر آماری که همان بی‌معنا بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می‌شود و مدل رگرسیون برآورد شده، در کل معنادار است. در این مدل، ضریب تعیین برابر با ۰/۴۴۸۸ است. یعنی ۴۴/۸۸٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل قابل توضیح است. با توجه به این که آماره دوربین واتسون بدست آمده در دامنه ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، بیانگر نبود خود همبستگی بین خطاهای مدل است. همچنین مقادیر عامل تورم واریانس که بیانگر وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی است، زیر ۱۰ می‌باشد که نشان از عدم وجود هم خطی بین متغیرهای مستقل و کنترلی را تأیید می‌کند. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌شود آماره t بدست آمده برای متغیر OPT OWNCON برابر ۲/۱۴۴و سطح معنی‌داری آن ۰/۰۳۵ است. بنابراین تمرکز مالکیت بر رابطه بین خوش بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است و فرضیه پذیرفته می شود. تمرکز مالکیت می تواندخوش بینی مدیران را از آنجایی که به استقرار سیستم های کنترلی قدرتمند کمک می کند، کاهش دهد. در این شرایط مدیران خود را در وضعیت ناراحت کننده ای احساس کرده به صورتی که حس خواهند نمود تحت کنترل هستند.

جدول (۶): نتایج بررسی ضرایب جزئی الگوی ۴

نماد متغیرها	ضرایب	انحراف معیار	آماره t	احتمال
C	-۶/۸۸۹	۰/۷۹۵	-۸/۶۶۰	۰/۰۰۰
OPT	-۰/۱۶۴	۰/۱۹۲	-۰/۸۵۷	۰/۰۳۹
OWNCON	-۰/۵۲۱	۰/۲۴۹	-۲/۰۸۷	۰/۰۳۷
SIZE	۰/۲۶۶	۰/۰۲۸	۹/۳۷۳	۰/۰۰۰
LEV	-۰/۱۰۹	۰/۱۰۰	-۱/۰۸۹	۰/۲۷۶
MTB	-۰/۰۱۶	۰/۰۱۴	-۱/۱۱۲	۰/۲۶۶
SG	۰/۱۷۰	۰/۰۳۵	۴/۷۸۴	۰/۰۰۰
B	-۰/۰۹۸	۰/۰۲۶	-۳/۷۷۵	۰/۰۰۰
OPT OWNCON	۰/۵۲۶	۰/۲۴۵	۲/۱۴۴	۰/۰۳۵
	مقدار	آزمون	مقدار	P- Value
R^2	۰/۴۴۸۸	هاسمن	۴۶/۸۴۹	۰/۰۰۰
R^2 تعدیل شده	۰/۲۹۴۹	Fلیمر	۲/۴۲۳	۰/۰۰۰
D-W	۲/۰۵۸	F فیشر	۲/۹۱۶	۰/۰۰۰

فرضیه ۱-۵- حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

فرضیه فرعی پنجم: رقابت بازار محصول بر رابطه بین خوش-بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر است.

برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده شده است:

$$COM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 OPT_{it} + \alpha_2 HHI_{i,t} + \alpha_3 OPTHHI_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MTB_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 BETA_{i,t} + \alpha_8 SG_{i,t} + \varepsilon_{it}$$

نتایج حاصل از آزمون های آماری برای فرضیه سوم در جدول شماره ۷ آورده شده است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

همان‌طور که در جدول (۷) ملاحظه می‌شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه صفر آماری که همان بی‌معنا بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می‌شود و مدل رگرسیون برآورد شده، در کل معنادار است. در این مدل، ضریب تعیین برابر با ۰/۴۳۶۸ است. یعنی ۴۳/۶۸٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل قابل توضیح است. با توجه به این که آماره دوربین واتسون بدست آمده در دامنه ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، بیانگر نبود خود همبستگی بین خطاهای مدل است. همچنین مقادیر عامل تورم واریانس که بیانگر وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی است، زیر ۱۰ می‌باشد که نشان از عدم وجود هم خطی بین متغیرهای مستقل و کنترلی را تأیید می‌کند. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌شود آماره t بدست آمده برای متغیر OPT HHI برابر ۰/۲۸۰ و سطح معنی‌داری آن ۰/۷۷۹ است. بنابراین رقابت بازار محصول بر رابطه بین خوش‌بینی مدیریت و قابلیت مقایسه صورت های مالی موثر نیست و فرضیه پذیرفته نمی شود. بنابراین اگر مدیران دارای دید خوش بینی باشند و به قصد انجام افزایش قابلیت مقایسه اقدام نمایند با مانعی مواجه نمی شوند.

جدول (۷): نتایج بررسی ضرایب جزئی الگوی ۵

نماد متغیرها	ضرایب	انحراف معیار	آماره t	احتمال
C	-۷/۱۶۹	۰/۸۰۶	-۸/۸۸۴	۰/۰۰۰
OPT	۰/۰۰۵	۰/۰۴۲	۰/۱۳۵	۰/۸۹۲
HHI	۰/۴۵۴	۰/۵۹۴	۰/۷۶۳	۰/۴۴۵
SIZE	۰/۲۶۰	۰/۰۲۹	۸/۸۸۵	۰/۰۰۰
LEV	-۰/۰۷۳	۰/۱۰۳	-۰/۷۱۲	۰/۴۷۶
MTB	-۰/۰۱۱	۰/۰۱۵	-۰/۷۶۷	۰/۴۴۳
SG	۰/۱۷۰	۰/۰۳۶	۴/۷۲۴	۰/۰۰۰
B	-۰/۰۹۱	۰/۰۲۶	-۳/۴۱۲	۰/۰۰۰
OPT HHI	۰/۲۰۷	۰/۷۴۱	۰/۲۸۰	۰/۷۷۹

	مقدار	آزمون	مقدار	P- Value
R^2	۰/۴۳۶۸	هاسمن	۴۹/۵۸۴	۰/۰۰۰
R^2 تعدیل شده	۰/۲۷۹۵	Fلیمر	۲/۴۶۳	۰/۰۰۰
D-W	۲/۰۷۳	F فیشر	۲/۷۷۷	۰/۰۰۰

۸- جمع بندی و تفسیر

گزارش های مالی یکی از مهم ترین محصولات نظام حسابداری است. همان طور که در بیانیه شماره یک مفاهیم حسابداری مالی بیان شده است، هدف عمده از تدوین گزارش های مالی، تهیه اطلاعاتی است که برای سرمایه گذاران فعلی، بالقوه و سایر افراد، در تصمیم گیر ی درباره سرمایه گذاری منطقی، اعتباردهی و سایر تصمیم های مشابه، مفید باشد. اما در طول چند دهه گذشته، نتایج پژوهش ها، بیانگر کاهش مستمر در محتوی اطلاعاتی سود حسابداری بوده است. از آنجایی که محاسبه سود خالص یک بنگاه اقتصادی، تحت تأثیر روش ها و برآوردهای حسابداری است و اهداف مدیریت نیز با سهام داران هماهنگ نیست (نظریه نمایندگی) امکان دستکاری سود وجود دارد. این کار با نزدیک کردن سود گزارش شده به میزان سود هدف (آستانه) انجام می شود. اجتناب از گزارش زیان، گزارش وضعیت مطلوب مؤسسه به لحاظ سودآوری در سال های آتی و همسو کردن گزارش سود مؤسسه با پیش بینی تحلیل گران، از جمله دلایل برای دستیابی به سود هدف هستند.

از آنجایی که این رفتار مداخله گرایانه ممکن است بر کیفیت اطلاعات افشاء شده و مفید بودن آنها برای تصمیم های سرمایه گذاری اثر داشته باشد، باید سازوکارهای باکیفیتی برای حمایت از منافع سرمایه گذاران و کنترل رفتار فرصت طلبانه مدیران فراهم کرد. یکی از سازوکارها برای کاهش مسأله نمایندگی، نظام حاکمیت شرکتی است. بنابراین، می توان انتظار داشت که سازوکارهای حاکمیت شرکتی، می توانند فرصت های دستکاری سود را کاهش و در نتیجه کیفیت سود و اطلاعات ارائه شده را افزایش دهد .

سازوکارهای حاکمیت شرکتی متعددی وجود دارند که می توانند در این زمینه مؤثر باشند. چند مورد از سازوکارهای مذکور، ۱/ساختار هیئت مدیره که به دلیل حفظ منافعاشان و کسب شهرت به عنوان متخصص در امر تصمیم گیری، ۲/دوگانگی

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

وظیفه مدیرعامل که سبب کاهش دخالت سهامداران کنترل کننده، ۳/ساختار مالکیت که باعث کاهش استفاده فرصت طلبانه مدیران از منابع شرکت، ۴/تمرکز مالکیت که امکان کنترل بهتری بر عملکرد مدیران و ترویج اقدامات اصلاحی و ۵/رقابت در بازار محصول که سبب بهبود عملکرد و گرفتن بهترین تصمیم در مورد آینده است، که با کنترل و نظارت بر مدیر و رفتار وی، بر کاهش رفتارهای مشاهده شده اثر می‌گذارد.

با توجه به نتایج آماری فرضیه‌های پژوهش به صورت زیر می‌باشند:

جدول (۱۳) : خلاصه نتایج فرضیات پژوهش

ردیف	فرضیات	نتایج
۱	فرضیه اول-۱	تایید
۲	فرضیه اول-۲	تایید
۳	فرضیه اول-۳	تایید
۴	فرضیه اول-۴	تایید
۵	فرضیه اول-۵	رد

در خصوص تاثیر حاکمیت شرکتی بر خوش بینی مدیران و قابلیت مقایسه صورتهای مالی تاکنون پژوهش هایی انجام شده است که با پژوهش موجود تفاوت های اساسی را دارا می باشد. در رابطه بین حاکمیت شرکتی و خوش بینی مدیران پژوهشی باعنوان ساز و کارهای نظام راهبری شرکتی و خوش بینی مدیریت توسط خرم و جمکرانی (۱۳۹۵) انجام شد که در این پژوهش سازوکارهای نظام راهبری شرکتی شامل مالکیت مدیریت، تمرکز مالکیت و ویژگی های هیئت مدیره شامل عدم دوگانگی وظیفه، اندازه و استقلال هیئت مدیره می باشد که نتایج پژوهش نشان داد که تنها مالکیت مدیریت و استقلال هیئت مدیره توانسته میزان خوش بینی مدیران را کاهش دهد؛ لیکن سایر سازوکارهای منتخب پژوهش اثر معناداری بر خوش بینی مدیریتی نداشته است اما در پژوهش موجود زمانی که ساز وکارها با قابلیت مقایسه هم بررسی می شود می توانند تاثیر معناداری داشته باشند. در پژوهش دیگر به بررسی تاثیر مکانیزم های حاکمیت شرکتی بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تاکید بر مراحل چرخه عمر شرکت توسط زینالی و همکاران (۱۳۹۶) پرداخته شد که در این پژوهش از میان سازو کارهای حاکمیت شرکتی از دو شاخص درصد مالکیت سهامداران نهادی و استقلال هیئت مدیره استفاده شد و نتایج تحقیق نشان داد که مکانیزم های حاکمیت شرکتی هیچگونه تاثیری بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی ندارند و در این پژوهش چرخه عمر هم بررسی شده اما در پژوهش موجود زمانی که مالکیت نهادی به صورت فعال در نظر گرفته می شود و خوش بینی مدیران هم بررسی می شود سازو کارها بر قابلیت مقایسه تاثیرگذار می شوند.

بنابراین، در پژوهش موجود تاثیر سازوکارها را تواما بر سوگیری رفتاری مدیران و کیفیت اطلاعات مورد بررسی قرار می دهد و نشان می دهد که استقلال هیئت مدیره، نقش دوگانه مدیرعامل، مالکیت نهادی فعال، تمرکز مالکیت می توانند میزان خوش بینی مدیران را کاهش دهند و قابلیت مقایسه صورتهای مالی را افزایش دهند.

شباهت موجود در این پژوهش ها این است که در این سه پژوهش از چندین سازو کار مشترک استفاده شده اما تفاوت انها در این است که تاثیر خوش بینی و قابلیت مقایسه به صورت مجزا در دو پژوهش پیشین بررسی شده و ساز و کارهای بیشتری مورد بررسی قرار نگرفته و نتایج آنها باهم یکسان نیست ولی در پژوهش موجود زمانی که متغیر دیگری را هم دخیل می نماییم نتایج معنایی بهتری می یابند به این جهت که تاثیر سازکارهای بیشتری تواما بر خوش بینی و قابلیت مقایسه صورت گرفته که نتایج بهتری را ارائه می نماید. بنابراین سازوکارهای حاکمیت شرکتی، می توانند رفتار فرصت طلبانه مدیران را کاهش و در نتیجه کیفیت اطلاعات ارائه شده را افزایش دهد.

در این پژوهش برای انجام آزمون این فرضیه، از آزمون‌های ضریب پیرسون، هاسمن و تی دو و تی و اف استفاده شده است.

نتایج این فرضیات با یافته‌های پژوهش خرمی و جمکرانی (۱۳۹۵)، که در آن به بررسی ساز و کارهای نظام راهبری شرکتی و خوش بینی مدیریت پرداختند و نشان دادند که از میان سازوکارهای انتخاب شده از نظام راهبری شرکتی، تمرکز مالکیت و ویژگی های هیئت مدیره شامل عدم دوگانگی وظیفه و استقلال هیئت مدیره توانسته میزان خوش بینی مدیران را کاهش دهد و نتایج پژوهش بن محمد و همکاران (۲۰۱۲)، که به بررسی آیا حاکمیت شرکتی بر رفتار مدیران تاثیر می گذارد؟ پرداختند و نشان دادند که عدم دوگانگی وظیفه و جدایی پست مدیر عاملی و ریاست هیئت مدیره، احتمال سوگیری خوش بینانه را کاهش می دهد و با نتایج پژوهش سلارکا (۲۰۱۲)، که به بررسی حاکمیت شرکتی و رقابت بازار محصول پرداخت و نشان داد که تاکید بر رقابت در بازار محصول لزوما منجر به ارتقای سطح حاکمیت شرکتی نخواهد شد، مطابقت دارد اما با نتایج پژوهش باکر و همکاران (۲۰۱۳)، که نشان دادند دوگانگی وظیفه، اثر منفی بر اثر بخشی هیئت مدیره خواهد گذاشت، بنابراین هیئت مدیره، توانایی کنترل سوگیری روان شناختی مدیر و اثرات آن بر تصمیمات شرکت را نخواهد داشت و با نتایج پژوهش نمازی وهمکاران (۱۳۹۴)، که نشان دادند بین شاخصهای رقابت در بازار محصول وکیفیت اطلاعات حسابداری رابطه مستقیم و معناداری

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

وجود دارد و با نتایج پژوهش زینالی و همکاران (۱۳۹۶)، که نشان دادند مکانیزم های حاکمیت شرکتی هیچگونه تاثیری بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی ندارند مطابقت ندارد.

۹- پیشنهادات حاصل از نتایج پژوهش

با توجه به نتایج فرضیه و استنباط‌های مطرح شده در بخش جمع بندی و تفسیر نتایج این مطالعه نشان داد

- ✓ به سازمان بورس اوراق بهادار پیشنهاد می شود که در تدوین سازوکارهای نظام راهبری شرکتی، بعد جدیدی در ارتباط با ویژگی های رفتاری مدیران را ادغام و منظور نماید .
- ✓ همچنین شرکت ها برای کنترل بیشتر و نظارت موثرتر بر عملکرد مدیران در جهت استقرار ساختار نظام راهبری که بتواند سوگیری های مدیریت و پیامدهای تصمیمات اتخاذ شده ناشی از آن را تشخیص دهد، باید تلاش بیشتری نمایند.
- ✓ به سازمان بورس اوراق بهادار پیشنهاد می شود که از طریق سنجش خوش بینی و کوته بینی و عملکرد شرکت ها، اصول و کلیشه و ابعادی را که برای مدیران لازم است استخراج و به مدیران پیشنهاد می گردد در این مسیر حرکت نمایند.
- ✓ به سازمان بورس اوراق بهادار پیشنهاد می شود که از طریق خوش بینی و کوته بینی ارزیابی نمایند که شرکت ها چه وضعیتی داشته داشته اند.

۱۰- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

- ➢ از آنجایی که روش های مختلفی برای اندازه گیری خوش بینی مدیریت وجود دارد، از دیگر معیارهای خوش بینی نیز استفاده شود. به طور مثال به پیروی از مقالات و روش اندازه گیری آنها در پژوهش لین و همکاران (۲۰۰۵)، کمپل و همکاران (۲۰۱۱)، هوانگ و همکاران (۲۰۰۶).
- ➢ در این پژوهش الگوی برآورده شده به صورت یکجا برای کلیه صنایع به کار گرفته شد. برهمین اساس، پیشنهاد می شود در مطالعات آینده، الگوی پژوهش برای صنایع مختلف به تفکیک برآورد شود.
- ➢ ازآنجایی که بر سیستم حسابداری یک شرکت عوامل متعددی از جمله استانداردهای حسابداری، مدیریت شرکت، حسابرس و کنترل های خارجی اثرگذار است، پیشنهاد می شود تاثیر این عوامل بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی سنجیده شود.
- ➢ توسعه پژوهش حاضر در مورد انواع مختلف کوته بینی و ارائه مدل برای تعیین و تفکیک آثار آنها، به ویژه کوته بینی ناشی از اعتماد به نفس کاذب و اثر آن بر قیمت و بازده سهام.
- ➢ پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی، تأثیر سایر سازوکارهای نظام راهبری شرکت از قبیل حسابرسان مستقل،کیفیت حسابداری، کنترل های داخلی، دوره تصدی مدیرعامل و غیره بر ویژگیهای رفتاری مدیران بررسی شود.

فهرست منابع

* خرمی، داریوش، غلامی جمکرانی، رضا. (۱۳۹۵). سازوکارهای نظام راهبری شرکتی و خوش‌بینی مدیریتی. دانش حسابداری, ۷(۲۷), ۱۵۹-۱۸۱.
* کیا، علی، صفری گرایلی، مهدی. (۱۳۹۶). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت واقعی سود. دانش حسابداری مالی, ۴(۲), ۱۱۵-۱۳۷.
* فروغی، داریوش، قاسم زاد، پیمان. (۱۳۹۵). تاثیر قابلیت مقایسه صورتهای مالی بر همزمانی قیمت سهام. پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۲۷، ۵۴-۳۹.
* فدایی نژاد، اسماعیل، دلشاد، افسانه. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر کوته بینی مدیران بر بازده آتی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. چشم انداز مدیریت مالی، شماره۲۱، ۶۹-۵۱.
* قدرتی، حسن، فیضی، سعید. (۱۳۹۴). تاثیر حاکمیت شرکتی بر میزان مدیریت سود در بورس اوراق بهادار تهران. دانش حسابرسی، شماره۵۸، ۲۳۲-۲۰۵.
* ضایی، فرزین، مهدی دوست، محبوبه. (۱۳۹۱). تاثیر شاخصه های راهبری شرکتی و ساختار مالکیت بر هزینه نمایندگی. تحقیقات حسابداری و حسابرسی. ۱۴، ۹۸-۸۲.
* رضایی، فرزین، یزدی، سحر. (۱۳۹۶). تأثیر کوتاه بینی مدیریت بر رابطه بین رقابت در بازار محصول و ریسک تصمیمات عملیاتی مدیریت با تأکید برسطوح فن آوری در دارائی‌های شرکت. پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی کار قزوین.
* رهنمای رودپشتی، فریدون، وکیلی فرد، حمیدرضا، لک، فضل الله محسنی، عبدالرضا. (۲۰۱۵). سبک حسابرس و قابلیت مقایسه صورت های مالی. حسابداری مدیریت, ۸(۲۵), ۲۹-۴۷.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

* رضایی، فرزین، فیروز علیزاده، اکرم، داودی، کیومرث. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین تغییرات سودآوری و کوتاه بینی مدیریت شرکت ها. دانش حسابداری، سال ۱۸، شماره ۷، ۱۰۴-۸۹.
* مرادی، جواد، باقری، هادی. (۱۳۹۳). بررسی مقایسه ای تأثیر کوته بینی مدیریت و مدیریت سود بر بازده سهام. بررسیهای حسابداری وحسابرسی, ۲۱(۲), ۲۲۹- ۲۵۰.
* نمازی، محمد، رضایی، غلامرضا. (۱۳۹۴). رقابت در بازار محصول و کیفیت اطلاعات حسابداری. پیشرفت‌های حسابداری, ۶(۲), ۱۳۱-۱۶۶.
* Ahmed, S. A., Neel, M., & Safdar I. (2015). Evidence on The Association Between Accounting Comparability and Stock Price Efficiency. 10th Annual Lone Star Accounting Research Conference, United States. University of Texas at Dallas, January 30.
* Aljifri, K. (2015). "Measurement and Motivations of Earnings Management: A Critical Perspective." Journal of Accounting – Business & Management, Vol. 14, PP. 75-95.Anderson, T.W. & Hsiao, C. (1982). Formulation and Estimation of Dynamic Models Using Panel Data. Journal of Econometrics, 18 (1): 47-82.
* Baccar, A., Ben Mohamed, E., Bouri, A. (2013). Managerial optimism, overconfidence and board characteristics: Toward a new role of corporate governance. Australian Journal of Basic and Applied Sciences, 7(7), 287-301.
* Ben Mohamed, E., Fairchild, R., Bouri, A. (2014). Investment cash flow sensitivity under managerial optimism: New evidence from NYSE panel data firms. Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences, 19(36), 11-18.
* Campbell, J., & Yeung, P. E. (2013). Comparability, Investor Sophistication, and Contagion Effects. Financial Accounting and Repoeting Section Midyear Meeting, San Diego, California, January 12.
* Chintrakarn, P.& Jiraporn.P, et al (2016). Do co-opted directors mitigate managerial myopia? Evidence from R&D investments, http://ssrn.com/abstract=2719172.
* Chen, Y., and Lin. F, et al (2016). Does institutional short-termism matter with managerial myopia? Journal of Business Research, ۹۳ : ۳41-۳19.
* De Franco, G., S. Kothari, and R. Verdi. (2011). The Benefits of Financial Statement Comparability. Journal of Accounting Research, 49_ 895–931.
* Francis, J., Pinnuck ,L. and Watanabe , Olena .(2014). Auditor Style and Financial Statement Comparability. Journal of The Accountng Review , 89(2), 605-633.
* Guadalupe, M. and F. Pérez-González. (2010). Competition and Private Benefits of Control. Working Paper, Columbia University. Vol.42, No.6, Pp. 125-150.
* Hoang, M. L., Tan, F. J. , Lai, D. C., Celniker, S. E., Hoskins, R. A., Dunham, M. J., Zheng, Y., &Koshland, D. (2010). The relationship between the cost of representation, optimism over management and cash flow sensitivity. Published: December 2, DOI: journal.pgen.1001228.
* Hirshleifer, D., Low, A., & Teoh, S. H. (2012). Are overconfident CEOs better innovators?. The Journal of Finance, 67(4), 1457-1498.
* Jarboui, S., Forget, P., &Boujelbene, Y. (2014). Transport firms' inefficiency and managerial optimism: a stochastic frontier analysis. Journal of Behavioral and Experimental Finance. 3: 41–51.
* Kang, j and Kang, j, et al. (2017). Curbing Managerial Myopia: The Role of Managerial Overconfidence in Owner Managed Firms and Professionally Managed Firms". Available at: https://ssrn.com/abstract=214411۳
* Libby, R., & Rennekamp, K. (2012). Self-serving attribution bias, overconfidence, and the issuance of management forecasts. Journal of Accounting Research, 50(1), 197-231.
* Mizik, N. (2010). The Theory and Practice of Myopic Management. Journal of Marketing Research, 47 (4): 594-611.
* Selarka, E. (2012). Corporate Governance and Product Market Competition. Working Paper, Madras School of Economics, India.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 11/ No. 42/ Summer 2022

The Effect of Corporate Governance on managers' optimism and Financial Statement Comparability

S. Khosro Amiri
Ph.D. Student in Accounting, Qazvin, Islamic Azad University, Qazvin, Iran
Amiri.univer@gmail.com

Farzin Rezaei
Associate Professor of Accounting, Qazvin Department, Islamic Azad University, Qazvin, Iran
(Corresponding Author)
Farzin.rezaei@qiau.ac.ir

Abdul Samad Khalatbari Limaki
Assistant Professor, Ramsar Department, Islamic Azad University, Ramsar, Iran
abkhalatbari@gmail.com

Abstract

Since this interventionist behavior may affect the quality of the information and its usefulness for investment decisions, it should provide quality mechanisms to protect the interests of investors and control the opportunistic behavior of managers. One of the mechanisms to reduce the representation issue is the corporate governance system. Corporate governance mechanisms can reduce the managers' opportunistic behavior and, as a result, increase the quality of the information provided.

The purpose of this study was to investigate the effect of corporate governance on managers' optimism and the ability to compare financial statements in companies admitted to Tehran Stock Exchange. For this purpose, the required data from 79 listed companies in Tehran Stock Exchange during the period 2014 to 2018 were collected.

The results of the research show that among the chosen mechanisms of corporate governance, the independence of the board, the dual role of the CEO, the concentration of ownership and institutional ownership, is effective on the relationship between management optimism and the ability to compare financial statements, but product competition in the product is based on the relationship between management optimism and The ability to compare financial statements is not effective.

Keywords: Corporate governance -Behavioral features -managers' optimism -Ability to compare financial statements.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir